

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 29 март 2001 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Христо Данов

Членове: Георги Марков

Димитър Гочев

Тодор Тодоров

Неделчо Беров

Стефанка Стоянова

Маргарита Златарева

Васил Гоцев

Людмил Нейков

Румен Янков

Живан Белчев

Пенка Томчева

при участието на секретар-протоколита Енита Еникова разгледа в закрито заседание на 29 март 2001 г. конституционно дело № 7/2001 г., докладвано от съдията Живан Белчев.

Производството е по чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията.

Делото е образувано на 16.03.2001 г. по искане на 54 народни представители от XXXVIII Народно събрание за установяване изцяло противоконституционността на Закона за изменение и допълнение на Закона за достъп до документите на бившата Държавна сигурност /ЗИД на ЗДДБДС, обн. ДВ, бр.24 от 13.03.2001 г./, или алтернативно да се установи противоконституционността на § 6, § 7, чл. 4-г, § 7, чл.4-д, § 3, чл.2, § 5, чл.3, ал.1, т.1, § 8, § 21, § 23 и § 25 от същия закон.

Производството е във фазата по допустимостта, по смисъла на чл.19, ал.1 ЗКС.

Развити са оплаквания, че законът като цяло противоречи на чл.4, ал.1, чл.87, ал.1 и чл.88, ал.1 от Конституцията на Република България.

Приетият на първо четене проектозакон представлява нов закон, а не Закон за изменение и допълнение.

Конституционният принцип за правовата държава изисква да се спазва и Правилника за организацията и дейността на Народното събрание /ПОДНС – чл. чл. 68 и 69/.

След приемането на закона на първо четене и изтеклите срокове за предложения, в комисията практически се внася нов законопроект, който принципно се различава от приетия на първо четене. Фактически това е нов закон, внесен не от народни представители или Министерския съвет и приет на едно /второ/ гласуване.

Законът противоречи на Конституцията не само от гледна точка на законодателния процес, но и от съдържателната му страна.

С § 6 и § 7 се създава комисия от 7 члена, пет от които се издигат от Народното събрание и двама се назначават от Министерския съвет. При това положение, тази комисия няма да бъде безпристрастен орган, а ще бъде политически орган, преследващ тяснопартийни цели.

С § 7 се създава нов чл.4-г, който предвижда втора “надзорна” комисия от 5 члена. Тези членове се определят от президента, от председателя на Върховния касационен съд и от Главния прокурор. Като се има предвид, че президента е представител на политическото мнозинство, а председателя на ВКС и Главния прокурор се назначават от президента, тази комисия също ще бъде един “прикрит” политически орган.

Освен това, с Конституцията не са дадени такива правомощия на Председателя на ВКС и Главния прокурор.

Разпоредбата противоречи на принципа за разделение на властите и на конституционните принципи залегнали в глава VI на Конституцията.

С § 7 се създава нов чл.4-д, който предвижда, че МВР, МО, МП и МВнР и т.н. създават “работни групи”. След като министрите и другите ръководители на органите по чл. 4-д са представители на управляващата политическа партия, то и назначените от тях “първични” комисии ще изпълняват партийни поръчения.

Законът предвижда публично огласяване имената на гражданите, които под една или друга форма са служили пряко или косвено на органите на сигурността и при една субективна преценка на комисиите, те- гражданите не биха могли да защитят своето име, чест и достойнство.

Накърняване доброто име на гражданина, посегателството на неговата чест и достойнство са в противоречие с чл. 32, ал.2 и чл.38 от Конституцията.

В закона се дават произволни тълкувания на писмените доказателства, които ще бъдат основание за “разкриване на досиетата”.

Параграф 23, който се опитва да дефинира “публична длъжност” и “публична дейност” е в противоречие с чл.6 от Конституцията, който повелява, че “не се допускат никакви ограничения на правата или привилегии, основани на раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, религия, образование, убеждение, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние”.

Разкриването на досиетата и публичното огласяване на лицата, които са работили в специалните органи на сигурността /ДС, ДВО/ ще нанесе удар върху националната сигурност на държавата и ще засегне лицата, работили за нея.

Конституционният съд намира, че искането е допустимо и следва да бъде прието за разглеждане. Съдът приема, че искане за установяване на противоконституционността на целия закон, означава и установяване противоконституционността на всеки текст от закона.

То има за предмет установяване противоконституционността на законови разпоредби, което е правомощие на Конституционния съд по чл.149, ал.1, т.2.

Направено е от лица, включени в кръга на субектите по чл.150, ал.1 от Конституцията, имащи право на инициатива за сезиране на Конституционния съд.

Спазени са изискванията по чл.17, ал.1 от Закона за Конституционния съд и чл.18 от Правилника за организацията и дейността на Конституционния съд.

Предвид предмета на искането, респ. материята, която се урежда с конституционните разпоредби относно установяване противоконституционността на посочените разпоредби, Конституционният съд счита, че следва да бъдат конституирани като страни по делото – Народното събрание, президентът на Република България, Министерският съвет, министърът на вътрешните работи, министърът на отбраната, Върховният касационен съд, главният прокурор, Националната разузнавателна служба, Националната служба за сигурност, Комитетът по правата на човека, Съюзът на репресираните в България след 9 септември 1944 г., Българският хелзински комитет, Българската медийна коалиция, Съюзът на журналистите в България.

С оглед изложените съображения и на основание чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията и чл.19, ал.1 ЗКС, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И :

Допуска за разглеждане по същество искането на 54 народни представители от XXXVIII Народно събрание за установяване изцяло

противоконституционността на Закона за изменение и допълнение на Закона за достъп до документите на бившата Държавна сигурност /ЗИД на ЗДДБДС, обн. ДВ, бр.24 от 13.03.2001 г./.

Конституира като заинтересовани страни по делото - Народното събрание, президента на Република България, Министерския съвет, министъра на вътрешните работи, министъра на отбраната, Върховния касационен съд, главния прокурор, Националната разузнавателна служба, Националната служба за сигурност, Комитета по правата на човека, Съюза на репресираните в България след 9 септември 1944 г., Българския хелзинкски комитет, Българска медийна коалиция, Съюза на журналистите в България.

Преписи от искането и настоящото определение да се изпратят на заинтересованите страни, на които да се съобщи, че в 14- дневен срок могат да изпратят писмени становища.

Препис от настоящото определение да се изпрати и на вносителите на искането, които в същия срок могат да изложат допълнителни съображения в подкрепа на искането.

Председател: *Христо Данов*
(Христо Данов)
Христо Данов

Членове: *Георги Марков*
Георги Марков
Димитър Гочев
Димитър Гочев

Васил Гоцев, в.м. от колективна писма, които следва да се отправят
Васил Гоцев
Людмил Нейков

Тодор Тодоров
Тодор Тодоров

Румен Янков
Румен Янков

